

smolinar

študentski časopis, št. 1, 15.10.79. letnik XXIX, 3 din

Na začetku še enega, letos XXIX. letnika, je potrebno napisati nekaj vrstic o letošnjih namerah, načrtih, o izpolnjevanju z novo vsebinsko zasnovano potrjene generalne usmeritve študentskega časopisa Tribuna.

Nobenih dvomov ne more biti, da je naša poglobljena namera, najpomembnejši načrt, usmerjen k analizi družbenih nasprotij in razrednih antagonizmov jugoslovanske družbe in njene vpetosti v svetovni kapitalistični sistem. Nobenih dvomov ne more biti tudi o tem, da bo naša metoda materialistična dialektika, naša znanost historični materializem. Z njuno pomočjo bomo luščili ideološke lupine, ki obdajajo dejanska družbena razmerja in razmere v družbi, jih po tej poti in na ta način spoznavali, razkrinkavali in — spremenjali.

Najprej se bomo lotili našega šolmoštrskega sistema in njegove jubilatke — letos šestdesetletne stare mame univerze. Tja bomo udarili, da bo zasmrdelo po eterični revolucionarnosti pred kratkim obravnavanega osnutka zakona o usmerjenem izobraževanju, ki si težko prizadeva konkretizirati sprejeta načela reforme hiperprodukcije dobičkonosnih poklicev, pojava, ki postavlja na laž vse, ki si še upajo trditi, da je univerza nekaj izven „združenega dela“, da je nekaj, kar životari samo zase in ločeno od siceršnjih družbeno-ekonomskih zakonov naše družbe. Očitno je namreč, da univerza producira največ tistih kadrov in profilov, ki jih „združeno delo“ najbolj favorizira, najbolje plačuje, najmanj utesnjuje. Podatki o letošnjih vpisih na zagrebško, beograjsko in ljubljansko univerzo to še enkrat potrjujejo. Pravna in ekonomska fakulteta sta dobesedno oblegani! Razumljivo. To so bodoči vodilni, menežerji, administratorji, režiserji!

Toda že brez temeljitejših analiz lahko v tem uvodniku zapišemo, da bodo te tendence nezadržno prišle v nasprotje s še kako veljavnimi ekonomskimi zakoni, ki krojijo ponudbo in povpraševanje takega blaga, kot je delovna sila. Nujnost nemotene reprodukcije družbeno-ekonomskega sistema in zahteve, ki jih pred ta razvoj postavlja uveljavljanje delavskega samoupravljanja, bo prej ali slej narekovala radikalne spremembe, ki jih bo moral delavski razred izsiliti ne le v šolskem in sploh ne najprej v šolskem sistemu, ampak v „združenem delu“, kjer ti fenomeni koreninijo. Tako se bo zadeva razrešila po neki notranji logiki stvari in prehitela, kot se zdi, jalova prizadevanja državnih in „novih“ družbenih institucij (SIS), ki bi želele s pravno-formalnim urejanjem odnosov na področju šolstva odpraviti posledice, pred vzroki pa si tiščijo ušesa in zapirajo oči. Za nas pa, ki ne moremo pristajati na notranjo logiko stvari, na buržoazni evolucionizem, pa to pomeni nadaljevanje že začete razprave, ki mora seči čez meje osnutka zakonskega akta s področja šolstva. Z objavljanjem razprav, kritičnih prispevkov in analiz bomo skušali usposobiti razpravljalce, jih izobraziti in nabiti s teoretičnim znanjem, ki jim bo kot materialna sila služilo za revolucioniranje obstoječih družbenih razmer in razmerij. Znotraj teh razprav in mimo njih bo dovolj prostora namenjeno tudi vsem problemom samoupravljanja na univerzi, subjektivnim silam v njenem okviru, študijskemu procesu in programu itd. Najdlje se bomo pomudili pri železnem repertoarju vseh dosedanjih univerzitetnih vodstev ZSMS, ki si že lep čas brezuspešno prizadevajo mobilizirati takoimenovane študentske množice. Ti študentje so sploh čudni patroni! Ni jim ne za študijske probleme, ne za mladinsko prostovoljno delo, ne za probleme delegatske povezave in samoupravnih odnosov na univerzi. Ali torej članom ZSMS ni mar za probleme ZSMS ali pa ZSMS ni mar za probleme svojih članov? To bo skušalo ugotoviti uredništvo za univerzo pri Tribuni, ki bo vašo pomoč in stališča ne le pozdravilo, ampak bo vaše prispevke tudi honoriralo. To uredništvo, za univerzo namreč, načrtuje nekaj večjih akcij, med katerimi bi kazalo posebej omeniti tim. „stanovanjsko vprašanje“. Ta akcija bo temeljiteje segla v podnajemniška stanovanja, samske domove in ostale socialne ustanove, v katerih stanujejo študentje in delavci. Vse sile bomo zapregli v razkrinkovanje izkoriščevalskih odnosov, ki vladajo med stanodajalci in podnajemniki in vse skupaj začinili z nekaterimi podatki, pred katerimi so na našo in ne le našo žalost kapitulirale vse že dolgo ne več aktualne komisije za ugotavljanje premoženja. Zavedajoč se razmer, ki vladajo na področju „stanovanjskega vprašanja“, bo Tribuna tudi agitirala v prid podpisu družbenega dogovora o gradnji dijaških in študentskih domov za leta 1980/85.

V času, ko razni šahi, Amini, Bokase, Somoze in ostale marionete strmoglavljajo svojih vrhov, ko se vzpenja Strauss v Nemčiji, Thatcherica v Angliji, konservativci Švedskem, ko rovarijo heimatdinstovci pri sosedih, ko se v posebej zanje napravljajo hotelih sestajajo bankirji vsega sveta, da seštejejo stare in prištejejo nove profite, ko razprava o Havani še ni polegla, v tem času bi bilo oportunistično ne pisati o razredni boju v svetu. Toda pisati na način, ki je drugačen od običajnega žurnalizma. Zaradi doslednosti, ne zaradi drugačnosti! Najlaže je tuliti z volkovi in slovenski žurnalisti povečini počenjajo prav to. Brecht je dejal, da ni lahko spoznati, katero resnico je treba povedati. Primer slovenskih žurnalistov to potrjuje.

Ko bi imeli povedati kaj o razrednem boju v Centralnoafriškem cesarstvu (sestavljeno iz ponovno republik), o eksploataciji, diktaturi mednarodnega in posebej francoskega kapitala, svetovnem kapitalističnem (ne)redu in njegovih periferijah ... , pišajo popiti litri šampanjca, na hitro kupljenih petdesetih mercedesih (kar, sicer nenačrtno, vzbuja nekatere asociacije), zlatem prestolu in seveda obvarovanih interesih jugoslovanskega kapitala. Spotoma si ostrijo zobovje na lesenih in stokrat prežvečenih okončin slaboumne in narcisoidne kreature, ki je postala glavni krivec! Globlje vzroke njegove tiranije seveda ne morejo spoznati. Za to je potrebna metoda!

Prav z njeno pomočjo bomo zaorali tudi po polju „slovenske Kulture“. Za kaj nam resnici gre, povejmo z enkrat že napisanimi besedami: „Gre prav za razredni boj, „slovenski kulturi“ oz. „študentski kulturi“ kot njenem konstitutivnem delu. Gre za to, da se „slovenska kultura“ najprej v temelju postavi — jasno — kot razredno vprašanje. Šele potem se lahko naprej razpravlja o nacionalni, študentski ipd. kulturi. Ubiranje nasprotne poti, ki do razrednosti, ne samo, da zvečine sploh ne dospe, če pa že, pritrakne zraven kot utrgan rdeč nagelj v gumbnico fraka, temveč jo, ko dejansko zavedno vedno izhaja iz določene razrednosti, zakriva, odmišlja, zabrisuje, takšno pristopanje k stvari, ki do stvari same sicer sploh ne pride, temveč obtiči pri svojih predstavih o njej, služi samo in edinole ohranjanju (tudi znovnemu vzpostavljanju) oblasti buržoazije — razredne vladavine buržoazije. To pomeni: je vedno že v funkciji vede ali nevede, hote ali nehote — razrednega boja buržoazije. Ne gre za to, da bi za „kulturo“ postavili iz razrednega boja. Gre za to, da jo v razrednem boju postavimo na nasprotno stran, na stran delavskega gibanja, na stran taktičnega boja za socializem, strateškega za komunizem“. (Tribuna. št. 4. XXVIII, 78)

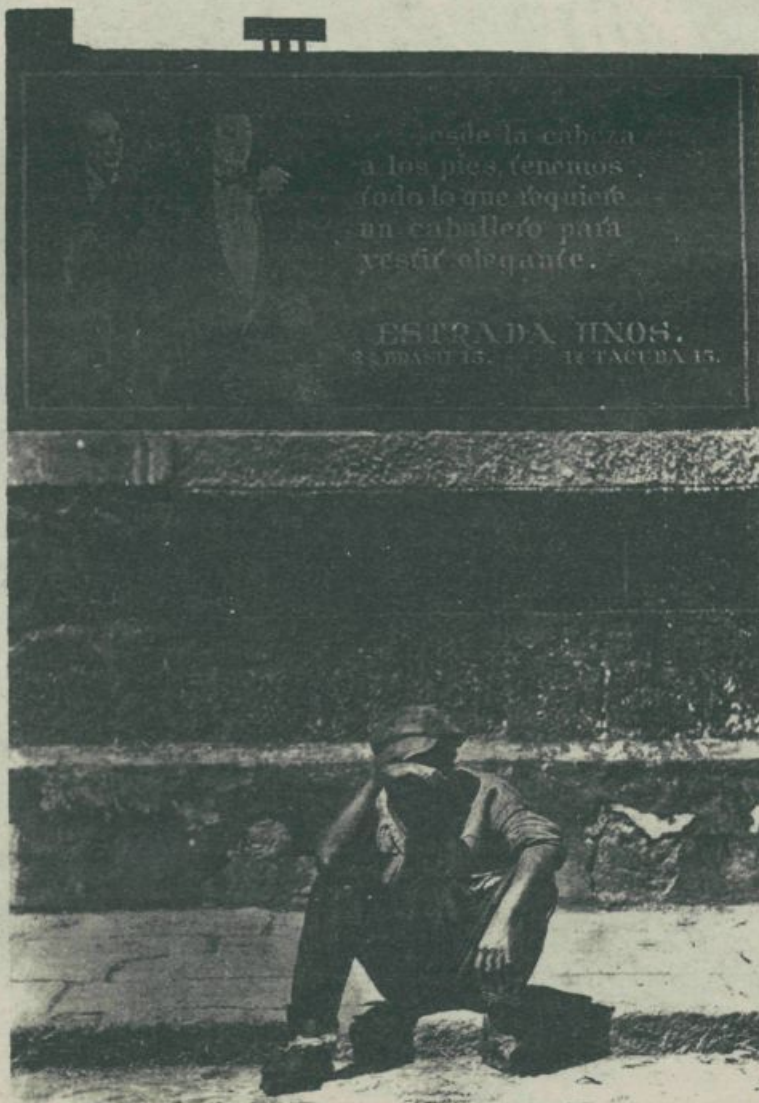
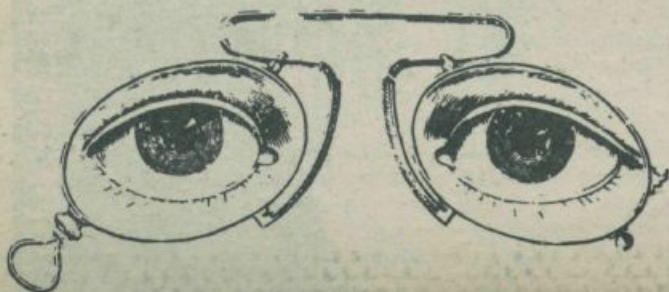
To pa je v vsem nasprotno stališče recimo mnenju tovariša S.S., ki v slovenski izdaji Komunist (št. 39, 21. 9. 1979) oznanja, da bo slovenska „Kultura“ kmalu dobila svoj „hram“, kjer bo domovala. Tovariš S.S. kliče vse v „vseslovenski kulturni hram“ ki bi kakor sam pravi „zadovoljeval vsakršne kulturne potrebe in zahteve naših delovnih ljudi, občanov in še zlasti mladine...“ in sicer „... ne glede na v kilometrih izraženo razdaljo“. V tem „hramu“ bo tovariš S.S. vsakomur izročil košček, ki mu gre, košček „najkvalitetnejše in najzahtevnejše“ — Kulture. V „vseslovenskem hramu“, slovenskega nacionalnem ponosu bo domovala Kultura, vsakomur na ogled, vsakomur na voljo. Utemeljena bežna asociacija — svojčas je bil Komunist pobudnik bitke za samoupravno pojmovanje in uveljavljanje kulture in umetnosti. Ta bitka ali akcija je potekala pod naslovom „Človek, delo, kultura“.

Tako. Naš načrt in namere so tu. To seveda ni vse. Ne pozabite na uveljavljanje materialistične razlike na področju prirodoslovja, s katero smo začeli lani in jo kar naprej nadaljevati pa na publiciranje pri nas še neobjavljenih tekstov naših učiteljev K. Marxa, Friedricha Engelsa, Vladimira Iljiča Lenina in mlajših marksistov doma in v svetu. Vse to bo naš prispevek k širjenju splošne izobrazbe, ki jo pojmuje kot dvigovanje razredne zavesti in intelektualiziranje delovnih množic. Tribune tako ne bo mogolj brati, Tribuna bo potrebno tudi študirati!

Ali pa bodo uresničeni vsi načrti je odvisno tudi od vas, ki boste v letošnjem letu sodelovali s svojimi prispevki, članki, polemikami, stališči in teksti in na ta način poskrbeli za aktualno, angažirano Tribuno.

Naj živi delavsko samoupravljanje!

uredništvo

TRIBUNA, ŠTUDENSKI ČASOPIS
IZDAJA UK ZSMS LJUBLJANA
TRG OSVOBODITVE 1/II, soba 86

Uredništvo:
Franc Milošič-glavni urednik, Igr. Igor Bavčar- odgovorni urednik, Bojan Korsika, urednik za teorijo, Igor Žagar, urednik za kulturo, Rudi Podgornik, urednik za naravoslovje, Branko Bratkovič- likovna in tehnična oprema, Nives Vidrih- lektura, Mitja Maruško- prodaja, Tanja Zgonc-tajnica, Helena Neinhartm Svetomir Jurcan-Miki:

Izdajateljski svet:
Rudi Rizman, Primož Heinz, Mile Šetinc, Matjaž Maček(predsednik) Marjan Kunej, Bojan Korsika, Franc Milošič, Branko Bratkovič, Igor Bavčar, Kraševac Tomaž, Topovšek Janez, Vrhovec Anton, Borut Eržen;

Uradne ure so vsak delavnik od 10. do 13. ure v prostorih uredništva. Redni javni sestanki uredništva so vsak torek ob 17. uri. Priprava za tisk BEP Dnevnik/ Vesna Škrbec, Mišo Kotnik, Roman Rot, Majda Grdadolnik, Marija Sokač, Veronika Vidrih, Rebek Niko, Dobovišek Vera, Šurk Ksenija, Drago Pečenik/Tisk: tiskarna Ljudske pravice. Celoletna naročnina: za dijaške 50.-din, za študente prav tako; za ostale 75.- din; Poštnina plačana v gotovini, rokopisovne vračamo in pisem uredništvu ne — honoriramo.

Št. žiro računa: 50101-678-47303 z obveznim pripisom za Tribuno!
Oproščeni temeljnega davka na promet po pristojnem sklepu št. 421-1/70 z dne 22.01.1973.

ŠTUDENTJE!

Pozivamo vas, da še danes začnete pisati članke, novice, reportaže, razgovore, prozo, poezijo za vaš — študentski — štirinajstdnevnik TRIBUNO! Se vam je zgodila krivica, ste opazili nepravilnosti, niste s čimerkoli zadovoljni? Ste navdušeni nad študijem, nad mladinsko organizacijo, zadovoljni vse vprek? Ne držite tega v sebi!

Če ste kakšen problem iz svoje študijske stroke posebej obdelali, ne mislite, da drugih prav ta ne zanima. Objavite ga v TRIBUNO. Če vam struktura vsebine TRIBUNE ni všeč, če mislite, da zajema preozko področje, je študentova naloga, da to razširja. Pridite na sestanke uredništva ob torkih (ob 17. uri) prinesite svoje stvaritve. Honorar bo sledil.

TRIBUNA

Tisti, ki so proti fašizmu, a niso tudi proti kapitalizmu, tisti, ki javkajo nad barbarstvom, ki izhaja iz barbarstva, so podobni ljudem, ki hočejo svoj del teletine, a bi radi, da se tele ne zakolje. Žele si jesti tele, a ne žele videti krvi. Zadovoljni so, če si mesar opere roke, predno proda meso. Niso proti barbarstvu, in to počnejo v državah, v katerih vladajo enaki lastniški odnosi, a si mesarji še umivajo roke predno prodajo meso.

B. Brecht

22. 9. 1979 smo lahko v Delu prebrali, da je bil strmoglavljen samozvani cesar Centralnoafriškega cesarstva Bokassa I. Oblast je prevzel bivši predsednik države in cesarjev sorodnik David Dako. Cesarstvo se je zopet spremenilo v republiko.

Da bi bilo cesarstvo to, kar hočemo povedati, moramo v kratkih točkah orisati razvoj Centralnoafriške republike.

Kot je znano, je država postala neodvisna leta 1960. Ta neodvisnost pa še zdaleč ni pomenila, da ne bi bila država še naprej skoraj v celoti odvisna od Francije. „Francoska kolonialna strategija“ ni bila nikoli tako učinkovita kot ravno od Francoafriškega cesarstva. Bistvo le-te strategije je bilo v tem, da so ustvarili majhno elito in prepustili preostalobrevialstvo misionarjem“. (Seven Days, 14. febr. 1977) (Zato ni čudno, da pride na enega duhovnika samo 70 vernikov — kar je seveda brez primere v „katoliškem“ svetu — op. prev.). Ker pa je predsednik David Dako razjezil francosko vladajočo kliko s tem, da nekaj let predgodaj priznal ljudsko republiko Kitajsko, so ga 1. januarja 1966 zamenjali z dotedanjim poveljnikom armade Bokassom. Na začetku decembra 1977 pa se je le-ta okronal za cesarja in republiko spremenil v cesarstvo.

Sedanaj Centralnoafriška republika, ki ima okoli dva milijona prebivalcev, spada med 24 najbolj revnih dežel na svetu. Je tudi član gibanja neuvrženih od kairske konference dalje.

Gospodarsko je država pomembna predvsem zaradi urana, diamantov in tudi železa, lesa, kave kakava itd. Izkoriščanje tega naravnega bogastva je Bokassa prepustil različnim multinacionalnim družbam, med katerimi je imela francoska vladajoča klika, in še ima, prevladujoč vpliv. Gospodarstvo je seveda Bokassa pripeljal na rob katastrofe in obdržalo se je lahko samo z izdatno tujom — francosko — pomočjo. Ker je politična oblast slonela na izredni represivni, da vidi velike možnosti za gospodarsko sodelovanje s Centralnoafriško republiko. „Kajti kadar zahodni bankirji raziskujejo možnosti za dajanje kreditov neki državi, nujno upoštevajo tudi, ali je vlada tiste države sposobna izvajati ostre politične ukrepe.“ (Marksizam u svetu, št. 3, str. 130) Voda ponavadi ne pomeni nič drugega kot, da je vladajoča klika sponzorirala hujše represivne ukrepe. Skratka, za mednarodni kapital je Centralnoafriška republika področje za ustvarjanje takšnih ekstra profitov, na katere glede na vloženi kapital npr. v Evropi še pomisli ni more.

Seveda lahko kdo z vso pravico vpraša, zakaj vse te stvari ponavljamo na straneh Tribune, če je bilo vse to povedano v „Delu“ in „Teleksu“ (pa čeprav v bombastičnem in tipično eksotično-pikantnem stilu). Toda vzrok za naše pisanje je nekje drugje.

„Prevrat se neposredno dotika tudi slovenskega gospodarstva, ki je v tej afriški državi vložilo precej svojega denarja. Slovenijales je namreč zgradil veliko žago in tovarno furnirja, poleg tega pa je veliko denarja vložil v izkoriščanje pragozda, Emona pa je kupila in razširila kavno plantažo.“

Danes popoldne je iz Banguija prispel v Ljubljano telegram, v katerem sporočajo, da je v glavnem mestu Bangui in Bayangi, kjer je Slovenijalesova tovarna, mirno, morali pa so ustaviti stroje v tovarni in žagi. Sporočajo pa, da bodo sodeč po zdajšnjem razpletu lahko že v sponedelmb in čedi iz delom. Predvidevajo tudi pri poslovanju ne bo spremenilo večjih sprememb in da novo državno vodstvo pogojev za delo in gospodarjenje ne bo spreminjalo.“ („Delo“, 22. sept. 1979) (Ni presenetljivo dejstvo, da po tej informaciji o „neposrednem dotiku“, vse tiho je bilo).

Prav zaradi tega smo se — v tem kontekstu — o tem, da imata slovenski delovni organizaciji Emona in Slovenijales naložen svoj kapital v Centralnoafriški republiko in to ne od včeraj, ampak vrsto let.

Naš tisk je vse od strmoglavljenja Bokassa poln pikantnih novic, na katere je tako požrešen slovenski malomeščan. (Pri tem prav gotovo prednjači Vilko Novak v „Delu“, 24. 9. 1979 in v „Teleksu“ 29. 9. 1979). Tipično za tako meščansko „kritiziranje“ je seveda pačenje resnice in zavajanje bralcev, ki se konec koncev vedno sprevrže v cinizem in eksotično gledanje na te ubode pare — da se človeku želodec obrača. Meščanski kritik je, kako ne so si te „kritike“ podobne meščanski analizi pojma fašizma. Meščanski kritik je pač nezmožen analize v totaliteti, ker mu je ta obstoječi svet barbarstva meščanskega kozmosa edino zveličaven in zato mu je fašizem eksces, ki ga mora poiskati v osebni „naravi“ patološkega posameznika.

Naš tisk je predstavil Bokasso kot klovna, sadista, megalomana in kot človeka, ki je trpel zaradi Napoleonovega kompleksa, kar je seveda vse to zares bil. Toda bistveno je to, da je Bokasa PERSONIFICIRAL težnje multinacionalnih družb in da je vse ostalo obrobno in „individualnega“ karakterja. (Če je osebno prisostvoval pokolu 200 otrok, potem je to sila nerodna zadeva, pa ne zato ker ni bilo to res, ampak zato, ker se je razvedel. Kajti danes se vendar ne pobija otrok, o ne zato, ker ne jih pušča, da oslepijo in poerkajo od pomenjanka vitaminov in številnih okužb, duhovniki pa jim lajšajo „duševne“ muke). Da je moral Bokassa oditi, zgornjih dejstev nič ne spremeni. Toda tu se vmeša gospa Morala in naš žurnalst že globokoumno razlaga: „Za Paris je postala nadaljna obramba Bokasse ... moralno docela nevzdržna.“ (Janko Lorenci, „Delo“ 22. 9. 1979). Za take meščanske tiče je bistvo politike francoske vladajoče klike v tem, da „...si mesarji še umivajo roke, predno prodajo meso.“ (Brecht)

Pri vsem tem sta prav gotovo zanimivi dve dejstvi. Prvič, naš tisk je bil več ali manj lepo tiho o resničnih dogajanjih v Centralnoafriški republiko — razen agencijskih poročil — in drugič — pital nas je z reportažami. Zakaj je bilo tako, je seveda na dlani, prehude kritike na račun njegovega veličanstva bi utegnile nezdravo vplivati na naše v tej državi.

Za Jugoslavijo bi moralo biti bistveno vprašanje, kaj iščeta dve njuni podjetji v Centralnoafriški republiko.

Jasno je, da sta ti dve podjetji hote ali nehote posredno podpirali tega črnega imperatorja. Če gremo še dlje, potem lahko ugotovimo, da je slovenski delavski razred materialno podpiral Bokasso (koncesije za izkoriščanje naravnih bogastev) in s tem tudi njegovo farso in prav gotovo tudi genocid nad prebivalstvom.

Ni naš namen in tudi možnosti niso take, da bi tukaj posegli v vse razsežnosti in raziskali, kaj vse to pomeni za naše samoupravne odnose. Namreč kaj pomeni za naše samoupravne odnose dejstvo, da stvarjena vrednost delavcev dveh naših podjetij spreminja v KAPITAL. Da se njihova lastna ustvarjena vrednost dobi obliko, nad katero nimajo več nadzora. Da se transformira v materialno silo, ki jim začne gospodovati po zakonih kapitalistične blagovne produkcije. Da so prav v borbi za nove, samoupravne odnose ustvarili materialno silo, družbeno moč, ki deluje naravnost in razvrednoti prav te odnose.“ Če pošljajo kapital v tujino, ga ne pošljajo zato, ker ga absolutno odvečen kapital. Kot tak odvečen kapital obstaja vzporedno z relativno odvečnim absolutno odvečen kapital. Kot tak odvečen kapital obstaja vzporedno z drugemu odvečnim (K. Marx: Kapital III, CZ, Lj. 1973, str. 289). Prav tako obstajata drug ob drugem in sta drug drugemu pogodbo.“ (K. Marx: Kapital III, CZ, Lj. 1973, str. 289). Prav tako obstajata drug ob drugem in sta drug drugemu pogodbo.“ (K. Marx: Kapital III, CZ, Lj. 1973, str. 289). Prav tako obstajata drug ob drugem in sta drug drugemu pogodbo.“ (K. Marx: Kapital III, CZ, Lj. 1973, str. 289).

Pri tem obstajata samo dve možnosti za odnose v teh dveh podjetjih. Ker pač v Slovenijalesovih tovarnih podjetjih in Emoni dejansko skupinski kapitalist v odnosu na njihove naložbe v Centralnoafriški republiko.

V Jugoslaviji zakon dopušča vlaganje sredstev ene delovne organizacije v drugo, toda je privilegij delovnih organizacij prenehajo tisti hip, ko je dobila povrnjena delovna sredstva, ki jih je vložila. S tem je kajpak preprečeno, da ne bi neka delovna organizacija kratkoma zaslužila druge.

Toda stvari v Afriki potekajo drugače. Čeprav je ta vloženi kapital lastni produkt njihovega dela, je možnost da 1) v teh dveh delovnih organizacijah zghedno samoupravljajo, kar dejansko pomeni, da so delavci delničarji imajo nadzor nad vloženim kapitalom; 2) v teh dveh delovnih organizacijah ne samoupravljajo zghedno, kar dejansko pomeni, da so delavci delničarji, ki nimajo nadzora nad svojim kapitalom in da jih manipulirajo.

Ko bi vsa ta naša razmišljanja postavili v luč mednarodnega delavskega gibanja in njegovo borbo za komunizem (kajti delavski razred je revolucionaren ali pa ni nič — Marx) potem bi dobili kaj klavno sliko. Kako naj ta dejstva spravimo v sklad s Kardeljevo mislijo (kar pa stoji tudi v programu Zveze komunistov Jugoslavije), da: „...naraščajoča moč socializma in prepričljivost njegovega zgheda, čedalje močnejši vpliv socialističnih odnosov na svetovno ekonomiko, kakor tudi naraščajoča zavest, da po starem ni več mogoče živeti, vse to močno pospešuje proces razpadanja kapitalizma ter sili in vzpodbuja vladajoče sile kapitalistične družbe v kompromise z delavskim razredom, v koncesije delavskega razredu.“ (E. Kardelj: Socializem in vojna, CZ, Lj. 1960, str. 73—74)

Bojan Korsika

STRMOMOGAVLJENJE CESARSTVA

Daleč smo od tega, da bi Kardelja uporabljali za dokazovanje naših trditev. Kajti on je to svojo, na prvi pogled idealistično misel postavil na čisto trdna tla. Ta njegova misel se opira na čisto realne predpostavke, da bodo socialistične države vzpostavljale take odnose v svetovnem gospodarstvu, ki bodo prebivalci red svetovnega kapitalističnega trga (tu seveda ni prostora za kakšne stalinistične misli o „tekmovanju“ med socializmom in kapitalizmom, pa „naj se vidi, kdo je boljši“). Vidimo pa, da smo v tem primeru še zelo daleč od te predpostavke za četudi zanemarimo v Afriki „malenkost“, da gospodarsko sodelujemo z enim od najbolj diktatorskih režimov v Afriki.

Že samo to „gospodarsko sodelovanje“ bi zadostovalo, da bi bilo treba korenito premisliti ob tem konkretnem primeru, zakaj ne pomenijo višje oblike gospodarskega sodelovanja — ali po domače povedano — naložbe kapitala povsod tam, kjer se obeta večja masa presežne vrednosti — vedno tudi cesarsko cesto v komunizem (a propos: lepa tema za Cavtano).

Pri tem bi bilo treba premisliti tudi to, če ne predstavlja Emona in Slovenijales čisto kapitalistični podjetji in da torej predstavljata obstoječi establishment nasproti delavskemu razredu te države (to vprašanje si lahko zastavimo samo na tem nivoju, ne pa na nivoju, do katerega se države v prikopanje kakšen nast žurnalist, ki nam servira farške teorije o tem, kako spodobno skrbita naši dve podjetji za zamorce).

Poleg tega pa lahko rečemo, da jugoslovanski delavski razred v mednarodnem delavskem gibanju v tem primeru predstavlja kaj slab avtoriteto. Toda ne „avtoriteto“, ampak avtoriteto, o kateri je Lenin rekel: „Delavstvo, ki se po vsem svetu z muko in vztrajnostjo bojuje za svojo osvoboditev, potrebuje ljudi z avtoriteto, seveda v takšnem smislu, kakor mladim delavcem pridejo prav izkušnje starih borcev zoper zatiranje in izkoriščanje borcev, ki so se učileževali štrajkov, revolucij, ki so jih zmoodrovala revolucionarne inmarksistične širše politični pogledi. Proletarci potrebujejo avtoriteto svetovnega proletarskega boja. (podčrt. — K. B.) (Iz Pogledi dediščine, CZ Lj. 1963, str. 161)

Za reke bi dodale še eno „objektivno protislovje“. Če se bo delavskemu razredu centralnoafriške republiko posrečilo v razmerah zaostrenega razreda, potem bo z vso pravico brnilo čez prag taka podjetja, kot so Slovenijales in Emona, ki so mu iz leta v leto odnašala akumulirano presežno vrednost v tujino. Zato: slovensko gospodarstvo, boj se proletarske revolucije v Centralnoafriški republiko!

NAJ ŽIVI PROLETARSKA REVOLUCIJA!

Ob Bokassinem obisku v SFRJ maja '72 je bilo povedano tudi:

V sobotni prilogi Dela, v rubriki Portet tedna, kjer se pojavljajo samo ugledne osebnosti je Bogdan Pogačnik orisal tudi neuvrščeno politiko Bokasse: „Ko je leta 1966 general Bokassa zveličal dotedanjega predsednika Davida Dako, so trdili, da je to storil zaradi tega, da bi preprečil preveliko zblížavanje med Banguijem in Pekingom. Morda je bilo to tudi res, kot je danes tudi res to, da je Centralnoafriška republika ena od redkih črnskih dežel, ki vzdržuje stike z vsemi deželami, še posebej s svojimi sosedi in z vsemi deželami Afrike.“ („Delo“, 6. maja 1972)

Bogdan Pogačnik, ki je znan po tem da mu novinarska vest nikoli ne dopušča, da bi naslikal samo suhoparne podatke, ampak mu izpod peresa vrejo tiste človeške intimnosti, ki dajo njegovim portretom tako značilen pečat občutene človečnosti, začelja in končuja portret Bokasse z mislijo, ki daleč presega pravo in posega na področje poetskega. V srcu mi poje Afrika. V članku pišem o Bokassi, ... Pišem o Bokassi. V srcu mi poje Afrika.

projekt revolucionarnega leporečja

poeziju če svi pisati . . .
hoće li sloboda umeti da peva
kao što su sužnji pevali o njoj?
branko miljković

proti idealističnim koncepcijam kulture s piedestali nad/človeku—ustvarjavcu nasproti navdušenim, še bolj ravnodušnim porabnikom—potrošnikom te kulture. kultura kot družbo-državotvorni kultizem — obredništvo — kulturizem

proti družbenih nagradam — družbenemu podkupovanju umetnikov, ki je ceneno in primitivno samoopravičevanje in kompenzacija za dejansko nekulturnost in impotentnost kariernizma in slavohlepnosti, za dejansko nerazumevanje in nepoznavanje primarnih kulturnih procesov, ki so zunaj posvečenega sveta umetnosti

proti epidemiji poneumljajočega amaterizma in razpihovanju bebavega hobbyjevstva — prvi izhaja iz oboževanja in verniških odnosov do kulturne tradicije, iz podaljševanja oblastniške in blagovno—tržne eksploatacije umetniško odtujenega ' delovnega' ljudstva, iz ohranjanja in poglobljanja malomeščanske vasezagledanosti, ki jo uspešno širijo umetniške akademije, iz ustvarjanja navideznega življenja, dejansko pa mrtvila v imenu kulture in kulturnosti — drugi izhaja iz kulturne samopotrebe in samozadovoljevanja produkcije človeka, ki naj bi bil ' mali' in ki naj bi bil takšen tudi ostal — zanikrn, nesocialen, predstavljajoč namišljene vrednote in namišljena dejanja, ki naj bi dokazovala njegovo družbeno pridnost, ukročenost in celo izjemnost, nasproti dejanski omejenosti in socialni pohabljenosti

delovno ljudstvo je močno in zdravo. njegova sla po visoki kulturi je možna samo v zvezi z njegovimi lastnimi ustvarjalnimi hotenji in rezultati, v enakopravni udeleženi najrazličnejših nivojev razvitosti teh rezultatov

samo v popolni odprtosti — odkritosti — zaupanju je mogoče doseči neomajen razvoj našega duhovnega sveta, ki ne priznava samo dela na eni strani in življenja na drugi: dela, ki naj bi bilo več od nujnega zla (tudi ekološko), in življenja, ki naj bi bilo več od gole usojenosti—usajenosti v danost (krivde) ustvarjalno proti t.i. estetskim kriterijem in estetski kritiki. estetski kriteriji so socialni kriteriji. oni določajo, kdo sme biti socializiran in kdo ne. so protidružbeni in protiumetniški. kritiki so zmeraj samo uradno priznani kritiki, zato so v funkciji policajev na področju svobodne umetniške ustvarjalnosti in življenja

ljubdije smo svobodni tako nasproti svetu tako nasproti sebi. v nas je vsa ustvarjalna energija stvarjenja in uničenja sveta

franci zagoričnik

Jelka Budimirovič:

brezmejni straži
osirov
se zoperstavijo
spomini
ki tirajo zastrašene
misli
k bege v dezertstvo
ozirov
gnazdenih med veje
nerojene tise hčere

potrgane
iz ubesečene narave
sanje
govorice v zastrupljeno
jabolko
zatakajeno v grlo
materije
matere ki skrivavi v
samoto
neizoblikovanega speva

Matjaž Potokar

Slovenci nas ne vole,
i kažu da smo
dangube i pijanice.
Pa šta!
Neznaju oni šta
je pravi život!

Dušan Merklin

Igrati se pisanih

Kolobar je premica
poslušanja krogla
diagonale razvrata
horizontale skale
stičišče neodvisno
dolžine in debeline
premera oblike
vodoravnega kota.

a
mateja kos

z
i
o
m
i
j
e
n
a
č
r
t
a
p
o
s
r
e
d
i
l
i
s
t
a

Aleč Debeljak:

besede
se zapletajo
v redke grive
utrujenih konj
dolga potovanja
si jemljejo svoje
spomine vedno
neopazno
nekaj jih pade
tudi na tla
vonji daljav se
zaljubijo v
zlomljene popotne
palice in jih
poskušajo ozdraviti
s cestnim prahom
razočaranje se
zliha čez robove
ki nemo pojejo
prihajajočim
v
slovo

zemlja
poleže po zrelih
kliših svetlobe
in grude sonca
se razlijejo
po hladnem
razoranem obrazu
zvonovi temnih
labirintov
prihajajo
vedno bližje
že so
vlažni zidovi
opljuskani s
kalečimi semeni
sončnic
v hodnike vdriajo
nasmejana spoznanja o času
in se zgubijo v rokah
globin
zemlja je slepa

utopljen v belih tipkah noči
uhajam iz rok
spranih kamnitih prestolov,
iz pajčevinastih kotov
mračnih gnezd
v črti prostora zaviti
dolga pogorja smešnih
marmornih stopnic
posuta s prašnimi zvoki
golih poljubov
se skrčijo vase
in skrijejo oči v dim
kdo greje prestole
ko mrtve straže nalagajo
nasilna spoznanja
na žerjavico
je končana igra
nezavednih stopanj
v krokarjeva pota

vase zazrte črede tihih besed
ki jih ne poslušajo noben pastir več
so zapustile raztrseno usta
zrna prevare padajo na pusta
tla premrženih pašnikov
in se trdo oprimejo kep
sprijete zemlje
ki rahlo diši po vdaji
ni več ovac ki bi popasle
mlade poganjke
strudenci privedov
ki prihajajo izmed velikih rok

(vedno več jih je)
napajajo s črnimi grmi
poraščene pašnike
ognišče besed
se je skrili vase
čreda umira nekje ob poti
koraki pastirjev
bnijejo v prašnem kotu

naslonjen na hitre
sprehode prihodnosti
po koži novih mečev
čakaš
na prazne vozove nomadov
da zažgeš daritve
vzravnanih piščali
na prepričanih sencih
zaprtin stoletij
kolesnice otežiš z
razkritimi platni
mrzlih ležišč
da postanejo vračanja
v globino resnična
ihtenje osamljenih vetrov
razbiješ v čakanje
na prihode upanja
ki ga ni
gladki noži pustijo
rjo sramote v tvojih očeh
ko opravijo svoje delo

BRANJE ZA GLEDANJE

„Izdvajam ono što je uveliko u praksi: postupak „čitanje za gledanje“. Ovdje više nije u pitanju tekst za gledanje, jer je tu odnos jedan objekt — jedan proces. Kot postupka čitanje za gledanje ravnopravna su dva procesa: čitanje, kao celovit proces koji je u dijalektičkoj vezi sa gledanjem, kao drugim celovitim procesom. To je jedan od postupaka koji uvode u novu sintezu, u novo vreme, u novi socijalni prostor.

Vojislav Despotov: Nova sudbina tehnoloških iskustava

Izid že tretje antologije WESTEAST je pomemben (predvsem za slovenski prostor) še iz dveh razlogov:

1. Prvi zbornik se je pojavil nekako takrat, (ali še bolje: za tem) ko so raznorazni literarni kritiki, teoretiki in zgodovinarji konkretno poezijo razglašali za nekaj mrtvega v najboljšem primeru za muzejski eksponat — in tako na nek način (nikakor ne absolutno — zakaj bomo skušali pojasniti kasneje —) pripomogel k negaciji te trditve.

2. Po razgibani dejavnosti skupine OHO v letih od 1966 do 1971 in vseh skupinicah in posameznikih, ki so delovali z njo in ob njej — torej po skoraj osem letnem mrtvilu (če ne štejemo redkih izjem kot so bile „Upesme“ V. Despotova in „61 tekstov“ M. Hanžka) — je WESTEAST — izem prva širša, živa, razgibana, neinstitucionalizirana in (kot je razvidno iz tretje antologije: razstav, ki so se zvrstile poleti v ŠKUC in razstavah ki so načrtovane) vedno bolj razširjajoča se tovrstna avantgardna dejavnost.

Preden pa nadaljujem, bi želel navesti nekaj misli sodobnega zahodnonemškega teoretika in ustvarjalca konkretne poezije S. J. Schmidta, ki se bistveno vežejo na tisto kar želim osvetliti.

— tehnična odkritja in eksperimenti prve faze: inovativna obdelava površine, objektivizacija pismenih znakov, izoliranja jezikovnega materiala vseh vrst so danes popularizirani in DELUJEJO KOT REKLAMA. Le počasi pa se razvija adekvatno razumevanje... konkretne poezije prihodnosti... ki se ne naslanja več na „epater le bourgeois“ temveč PROJEKTIRA KONCEPCIJO, KI POSKUŠA BITI Z NEKO POPOLNOMA KONKRETNO SEMANTIČNO PRAVIČNA DO MEDIJA JEZIKA, NJEGOVIH MOŽNOSTI IN OMEJITEV (poudaril I. Ž.);

— konkretna poezija se mora koncipirati kot ne-mimetična, konstitutivno-generativna vrsta pesništva, ki ukinja rekurentne dimenzije pomena pragmatične komunikacije in se osredotoča na tematizacijo svojih sredstev in osnovnih elementov;

— konkretno delo NI znak, NI tekst, temveč OBJEKT V POTENCIALNOSTI (poudaril I. Ž.);

— vizualna poezija ne ustvarja z jezikom, TEMVEČ SE UDEJANJA KOT JEZIK (poudarja I. Ž.);

— vizualna poezija prikazuje jezik v stanju še ne uresničene POLIFUNKCIONALNOSTI IN POLIVALENTNOSTI, KI SE MORATA SMATRATI KOT KRITERIJA ESTETSKE KVALIFIKACIJE (poudaril I. Ž.);

— poseben pomen pripada... izboru pojmov, ki jih bomo tematizirali v vizualni tekstualizaciji. IZBRANI POJEM NE SME BITI TRIVIALEN, če želimo, da trajno vzbuja pozornost avtorja in opazovalca.

Primarno denotirajoče besede nas kaj lahko zapeljejo v optično-semantične tautologije. IMAGINATIVNA IN NEINTELEKTUALNA STVARITEV JE MOŽNA LE PRI OBDELAVI ABSTRAKTHIH IN VERBALNIH POJMOV, ki normalno primarno funkcionirajo in so odločilno vezani na ne-prazne kontekste. Šele če avtorju skozi opazovalca uspe najti optične indicije za neko post-kontekstualizacijo, šele tedaj je zadovoljil zahtevam vizualne poezije v ožjem smislu. (poudaril I. Ž.)

(S.J. Schmidt: Konkretna poezija: Teorija in konstitucija)

Čeprav se WESTEAST upira raznoraznim predalčkanjem in ostrim razmejevanjem in je njegov pomen in vloga predvsem v širjenju socialnega prostora, v smislu razbijanja elitistično pojmovanega pojma „umetniškega ustvarjanja“, bi želeli vseeno izreči nekaj kritičnih pripomb.

Večkrat se zgodi, da ob pregledovanju raznoraznih mednarodnih antologij konkretne poezije naletimo na dela, ki sicer niso enaka, so si pa nekako precej podobna — namreč po ogrodju ali če uporabim (za konkretno poezijo) še bolj „uničujoč“ izraz: po šabloni.

Tudi ob prebiranju (pregledovanju) del v zbornikih WESTEAST naletimo na dela, ki ne funkcionirajo tako kot naj bi konkretna in vizualna poezija funkcionirala, namreč „kot paradigma, katalizator estetskega procesa (Schmidt). Pogosto naletimo na dela, ki jih S.J. Schmidt opredeljuje kot „dela s takoiimenovanim „rebusnim“ značajem“. Ko namreč enkrat odkrijemo „finto“ „štos“ takšnih del je stvar za nas opravljena. „Vic“ se nam zdi sicer duhovit, (ali pa tudi ne) v naslednjem trenutku pa je za nas že nekaj mrtvega. Dela takšnega značaja, ki pretendirajo na oznako „konkretna poezija“, so pravzaprav poniževanje prave konkretne poezije. Kajti ob vsakokratnem srečanju z vizualnim tekstom naj bi se spopad med opazovalcem (bralcem) in tekstom ponovil z nezmanjšano ostrino, odpiral naj bi se novi aspekti gledanja in razumevanja. S tako imenovanimi „rebusnimi“ deli pa WESTEAST prej stopa v polje „tradicionalne (naj kljub vsemu uporabim ta izraz) primerno denotativne umetnosti (čeprav seveda nobeno delo ni nikoli absolutno denotativno). Stopa skratka v polje, ki ga je hotel razbiti.

Izhajajoč iz Schmidtove delitve obdobja konkretne poezije na prvo in drugo fazo in še zlasti iz radikalne teze... V poeziji je samo jezik resničen. On je cilj in tema pesništva...“ bi o antologijah WESTEAST lahko izrekli še marsikaj. Ker pa je pomen WESTEASTizma predvsem v že omenjenem razbijanju elitnega pojmovanja „umetniškega ustvarjanja“, bi takšni posegi izgledali predvsem kot natikanje verig v imenu ene (sicer boljše) izmed teorij

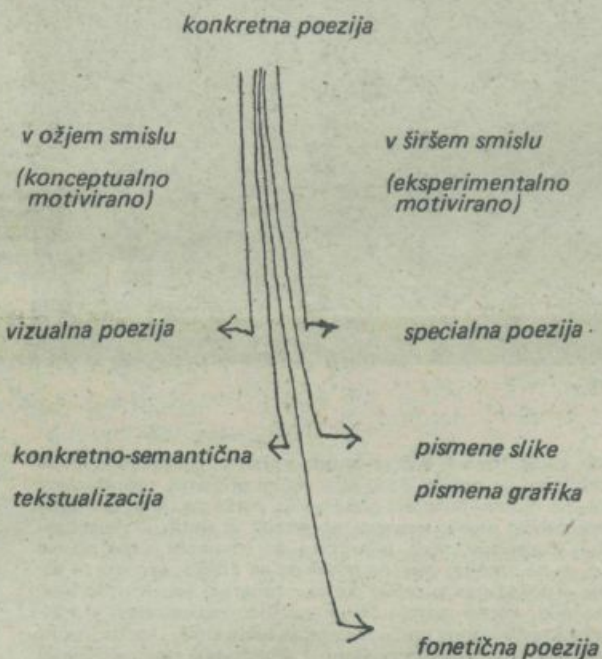
IGOR ŽAGAR

P. S.

Seveda se nikakor ne mislim spuščati v interpretacijo posameznih del v novem zborniku WESTEAST. Zakaj, je dovolj jasno razvidno iz zgornjega teksta.

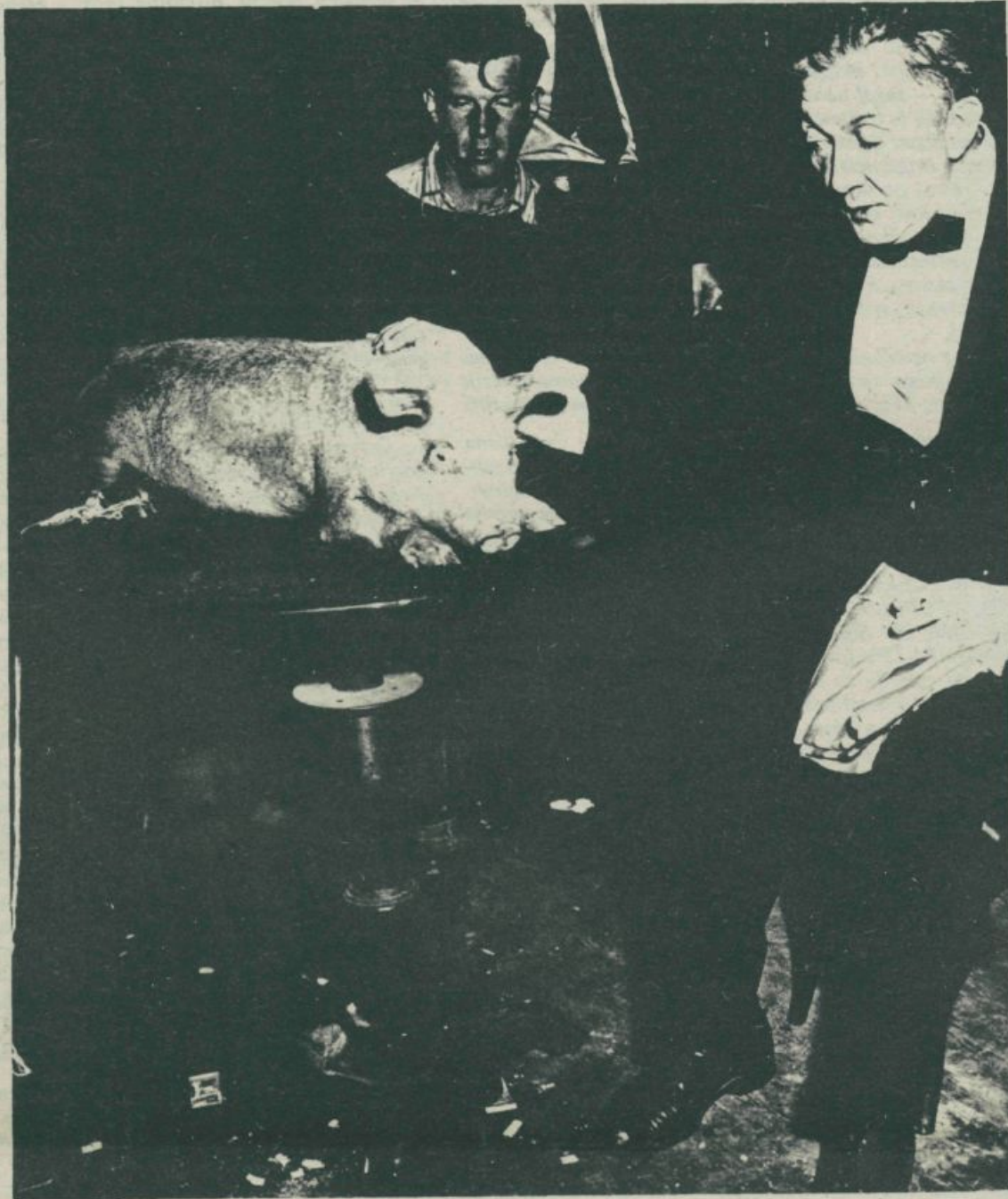
Interesenti lahko pa tretjo antologijo „WESTEAST — partisan people“ naročijo na naslov:

FRANCI ZAGORIČNIK
Golniška 28
64000 KRANJ

IZ STUDENTSKEGA CENTRA

Tu poleg si lahko preberete zapisnik, ki ga je sestavila sanitarno-inšpekcijska komisija po pregledu stanja v kuhinjskem traktu restavracije študentskih sobah, sanitarijah in skupnih prostorih v študentskem naselju. Kakor je v zapisniku ugotovljeno, tako stanje ni nič novega za ŠD. Nasprotno. O vsem tem je Tribuna že večkrat pisala. Očitno je, da je breme preteklih razmer le pretežko in da se temu pridružujejo nekatere nove okoliščine, ki pa jih ni mogoče razbrati zgolj iz zapisnika, ki ga tu objavljamo. Razmere v ŠD še niso sanirane in zgolj zamenjava vodilnih kadrov in odgovornih ljudi ni dovolj, kakor smo tudi sami kdaj zmotno trdili. Materialne težave, ki izvirajo iz nujne ekonomskega poslovanja ŠD, ki je v vsem podrejeno zakonom, ki vladajo v naši produkciji, ne dovoljujejo študentskim domovom, da bi zagotovili tisto najnujnejše, kar je konec koncev tudi eden izmed pogojev urejenih samoupravnih odnosov — ustrezne eksistenčne in študijske pogoje za študente in delovne razmere in dohodke delavcem v ŠD. Če temu dodamo blago rečeno malomarnost in neodgovornost študentov in slabo plačanih delavcev, je slika anarhije popolna. In v takih razmerah lahko četudi sposobni posamezniki ždijo le ob strani. Za ureditev razmer je potrebna širša in temeljita analiza in korenita akcija, ki je ne smejo ignorirati ne ZSMS, ne ZK, ne univerza, ne študentje in ne delavci. Da bi do nje res prišlo, bo Tribuna v povezavi in s sodelovanjem UK ZSMS v eni prihodnjih številki namenila več prostora prav „stanovanjskemu vprašanju študentov.“

Pri pregledu študentskih sob pa je bilo ponovno ugotovljeno, da se te v večini primerov ne čistijo. Sobe so v večini primerov napolnjene z razno navlako, po opremi je debela plast prahu, parketna tla so obložena z več ali manj debelo plastjo nesnage, po stenah in vratih so nalepljeni razni izrezki iz časopisov, revij, ponekod i. pa so napisani sprotakljivo vsebino. Sobe se ne zračijo, šipe na oknih se ne čistijo, oprema se namerno uničuje. Tudi skupni prostori, kot so sanitarije, kopalnice in umivalnice ter hodniki, katere morajo čistiti snažilke niso ustrezno vzdrževani. Ponekod v kopalnicah je uničena oprema (umivalniki, korita, ročne prhe). Opisano stanje je prisotno posebno v blokih, kjer stanujejo moški študentje. Najslabša v tem pogledu sta bloka št. II in IVI. Tudi v bloku X., ki je bil zgrajen leta 1971 stanje ni dosti boljše. V tem času so v večini sob uničeni parketi ter delno tudi oprema. V novejših blokih ima vsako nadstropje poleg ostalih skupnih prostorov še čajno kuhinjo. Vsak študent naj bi imel možnost priprave toplih napitkov oz. malic, ker vso ostalo hrano lahko dobi po primerni ceni v restavraciji. Vendar se študentje restavracije malo poslužujejo in si pretežno pripravljajo obroke v čajni kuhinji, kjer zato ni ustreznih higienskih pogojev. V ta namen so si v več primerih opremili sobe s hladilnimi napravami oz. puščajo hrano na oknih in balkonih, kjer je izpostavljena kvarjenju in raznim insektom. Študentje v navedenih mlečnih kuhinjah za seboj puščajo umazano posodo ter umazane kuhaličke, kar vse skupaj predstavlja leglo, za razvoj insektov in mikro organizmov, posredno s tem pa tudi epidemiološko nevarnost.

V starejših objektih čajnih kuhinj ni in je higiensko stanje, kar zadeva shranjevanje živil še slabše. Živila se hranijo po policah med knjigami, po predalih ter celo med umazanim perilom.

Opisano stanje je bilo ugotovljeno že večkrat, zaradi česa so bili opravljeni razgovori tako z upravo ŠD kakor tudi s samoupravnimi organi študentov. Že večkrat je bilo dogovorjeno, da bodo higienske komisije, ki delujejo v sklopu svetov blokov vendar se tega ne poslužujejo. Tako študentje, ki namerno uničujejo družbeno lastnino, ali se nasilno veselijo ali ne čistijo sob, ne nosijo nobenih posledic. Uprava ŠD tudi nima točne evidence o razpoložljivih sobah, saj so bili ob pregledu ugotovljeni primeri, ko so se študentje ali izselili ali se niso pojavili že več mesecev, da so bile sobe z vso navlako zaklenjene in neuporabljene. Nadalje je bilo ugotovljeno, da se v začetku šolskega leta oddajajo novincem ali ostalim študentom sobe, ki niso bile predhodno počiščene.

Poleg teh objektov so bile pregledane še sobe, v katerih so nastanjene študentske družine. ŠD imajo evidentiranih 24 takih parov. Od teh le 2 para nimata otrok, ostali imajo po enega. Izmed teh jih 14 nima več statusa študenta in so v večini primerov že zaposleni, vendar še vedno zasledajo sobe študentov. Te sobe so v bloku I., VI., VII in IX. Sobe so v izmeri cca 3 x 4 x 2,5 m. Sanitarije imajo skupne z ostalimi študenti, prav tako čajne kuhinje. V skupnih umivalnicah imajo nameščene pralne stroje in ostale gospodinjske pripomočke, tako, da ovirajo souporabo kopalnic ostalim študentom. Študentske družine v večini primerov pripravljajo vse obroke hrane za vse člane družine v že omenjenih čajnih kuhinjah ali v sobah.

Zaključki:

Zaradi objektivnih težav v zvezi s sanacijo kuhinje predlog za kaznovanje zaradi storjenega prekrška — zamujenega roka ne bo podan, vendar študentske domove obvezuje, da pospešijo izdelavo potrebne dokumentacije za sanacijo kuhinje ter da čimprej pričnejo z deli, kar bo sicer nadaljnja uporaba sedanjih prostorov kuhinjskega trakta, ki so skrajno nefunkcionalni in ni možna zagotovitev priprave hrane po higienskih principih, prepovedana.

V zvezi z ugotovljenim poraznim higienskim stanjem v nastanitvenem domu Študentskega naselja bo podana informacija v javna občila ter vsem pristojnim forumom.

Izjave navzočih:

Z ugotovitvami v zapisniku se strinjamo razen z navedbo, da se proti kršiteljem domskega reda ne izvajajo sankcije. Bilil so namreč primeri, ko smo kršitelje predali disciplinski komisiji, vendar jih je ta kaznovala le z opominom ali pa z dežurno službo.

Zapisnik je bil sestavljen v 6 izvodih in vročeni 4 izvodi ŠD.

Zapisnik zaključen z dnem 12/9-1979 ob 15. uri.

Skupščina mesta Ljubljane
UPRAVA ZA INŠPEKCIJSKE SLUŽBE
SANITARNA INŠPEKCIJA
Ljubljana, Vilharjeva 33

ZAPISNIK

o opravljenem inšpekcijskem pregledu

sestavljen dne 12/9-1979 ob 10. uri v Študentskih domovih Ljubljana, Cesta 27. aprila 31.

ZADEVA: Sanitarno-inšpekcijski pregled

Pregled so opravili:

1. Savicki Anka — sanitarni inšpektor UIS Ljubljana

Pri pregledu so bili navzoči:

1. Pengal Mitja — gospodar ŠD

2. Orehovec Miro — vodja domskega sektorja

3. Čuk Gorazd — sekretar Univerzitetne konference ZSMS

Pri pregledu na kraju samem — je bilo ugotovljeno naslednje:

Študentskim domovom je bila izdana ureditvena odločba št. 53/306/66-3/13 z dne 20/6-1978 za odpravo pomanjkljivosti v prostorih študentskih domov (nastanitveni del) in v prostorih restavracije.

Pri kontrolnem pregledu po preteku roka je bilo ugotovljeno, da ukrepi, kar zadeva kuhinjski trakt, niso realizirani. Vloga za podaljšanje roka ni bila posredovana zaradi spremembe v vodilnem kadru, ki z roki ni bil seznanjen. V kuhinjskem traktu je bila zahtevana kompletna adaptacija. Za navedena dela je uprava ŠD dala v izdelavo načrte, vendar ti še niso izdelani.

Ob priliki pregleda kuhinjskega trakta z dne 10/9-1979 so bili predloženi na vpogled idejni projekti s projektno nalogo za adaptacijo kuhinjskega trakta. Glede na to, da so bile v idejnim projektu ugotovljene večje funkcionalne pomanjkljivosti je bilo dogovorjeno, da uprava ŠD skliče sestanek, kar naj bi sodeloval investitor, posamezni strokovni delavci kuhinje, projektant ter sanitarni in veterinarski inšpektor z namenom, da se ugotovljene pomanjkljivosti odpravijo.

Pregledanih je bilo 7 objektov, ker so naseljeni študentje. Večino ugotovljenih pomanjkljivosti je bilo odpravljenih. Tako so kabine v sanitarijah v višini 1,80 m prebarvali z oljnato barvo, zamenjali dotrajane sedežne deske, delno obnovili belež stene, postopoma pa se obnovljajo tudi inštalacije. Ponekod so obnovili tudi dotrajana tla.

učinkovitost študija

z ozirom na čas trajanja študija (nekaj statističnih podatkov)

V času od 1. 1. 1978 pa do 31. 12. 1978 je na obeh univerzah, v Ljubljani in v Mariboru, diplomiralo 5701 rednih študentov in študentov ob delu. Podatki veljajo tako za diplomante na prvi kakor tudi drugi stopnji. Povprečna doba od vpisa v prvi letnik do diplomiranja je bila za diplomante na prvi stopnji študija 3,9 let, za diplomante druge stopnje pa 6,1 leta!!! Diplomanti ob delu so za diplomante prve stopnje rabili 1,3 leta več kot redni diplomanti. Za diplomante druge stopnje pa so diplomanti ob delu rabili 0,3 leta manj kot redni, vendar moramo pri tem upoštevati dejstvo, da na fakultetah, kjer traja povprečna doba študija od vpisa v prvi letnik pa do diplomiranja šest let, ni bilo diplomantov ob delu ali pa je njihovo število statistično zanemarljivo.

Sicer pa si lahko ogledate natančnejše tabele, ki lepo ponazarjajo čas trajanja študija na posameznih fakultetah. Te so lahko dobro izhodišče za razpravo o učinkovitosti študija.

TABELA 1. Čas trajanja študija za diplomante I. stopnje 1978

	Poprečna doba študija (leta)	
	redni	ob delu
Višje šole	3,5	4,3
Visoke šole	3,6	5,1
Fakultete	3,5	4,9
Umetniške akademije	3,0	2,9
I. stopnja skupaj	3,5	4,8
Pedagoška akademija Ljubljana	3,9	5,0
Pedagoška akademija Maribor	4,0	6,8
Višja upravna šola Ljubljana	2,8	3,3
Višja pravna šola Maribor	2,7	4,0
Višja šola za socialne delavce Ljubljana	3,0	4,1
Višja tehniška varnostna šola Ljubljana	5,1	—
Višja pomorska šola Portorož	3,7	—
Višja agronomska šola Maribor	3,4	—
Višja šola za zdravstvene delavce Ljubljana	3,2	3,9
Visoka ekonomsko komercialna šola Maribor	3,4	6,3
Visoka šola za organizacijo dela Kranj	2,6	3,6
Visoka tehniška šola Maribor	4,2	6,5
Filozofska fakulteta	7,2	—
Ekonomska fakulteta	3,0	5,5
Fakulteta za strojništvo	2,7	4,4
Akademija za glasbo	3,0	2,9

TABELA 2. Čas trajanja študija za diplomante II. stopnje 1978

	Poprečna doba študija (leta)	
	redni	ob delu
Visoke šole	5,5	5,9
Fakultete	6,3	6,0
Umetniške akademije	5,3	—
II. stopnja skupaj	6,2	5,9
Višja tehniška šola Maribor	5,1	—
Visoka šola za organizacijo dela Kranj	5,9	5,3
Visoka ekonomsko komercialna šola Maribor	5,3	6,8
Filozofska fakulteta	6,4	—
Ekonomska fakulteta	5,9	—
Fakulteta za sociologijo, polit. vede in novinarstvo	5,9	5,0
Pravna fakulteta	5,7	5,7
Fakulteta za strojništvo	6,1	—
Fakulteta za elektrotehniko	6,4	—
Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo	6,5	—
Fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo	6,6	—
Biotehniška fakulteta	6,7	—
Medicinska fakulteta	7,1	—

(vsi podatki so iz analize podatkov o družbenem razvoju SR Slovenije; april 1979)

fiziologi na razpoiju botju

To kar čitate tu je zgoščena in površna informacija, ki ji bo v naslednji številki sledil podrobnejši zapis o vzrokih in posledicah za sestanek sveta drugega letnika medicinske fakultete.

28. 9. 1979 se je na anatomskem inštitutu zbral svet drugega letnika MF. Zakaj? Najbolj preprosto povedano zato, ker je od cca 150 študentov, ki so opravljali pismeni preizkus znanja in Fiziologije na zadnjem roku izpit opravilo le 6! Skorajda spontan izbruh študentov, ki je sledil po objavi izpitnih rezultatov je poleg tega, da je premleval vzroke tako številnih negativnih rezultatov izpita, privlekel na dan tudi nekatere druge probleme, ki so več ali manj v neposredni zvezi z opravljanjem izpitov, posebej pa še z vodenjem pedagoškega procesa na medicinski fakulteti. Vprašanja primernosti ali neprimernosti pismenih testnih preizkusov znanja, kadrovske zasedenosti inštituta za fiziologijo, odnosov med nekaterimi asistenti in študenti itd., vse to je pljusnilo čez rob in zato ni prav nič čudno, da je nekdo večkrat pripomnil in se ob tem vprašal, „zakaj je potrebno, da se zliva take količine gnojnice“. Odgovor na to vprašanje je dokaj preprost. Nevajeni organiziranega nastopa in brez podobnih izkušenj so študentje kritizirali vse, kar jih je težilo. Če temu dodamo podatek, da se je večini študentov šlo za vpis, torej za izgubo enega leta študija je popolnoma razumljivo, da so svoje argumente iskali povsod in se skupaj z nekaterimi profesorji postavljali pro et contra razmeram, ki vladajo na tem inštitutu. No, o tem več prihodnji!

Študentje so po dvehurnem sestanku sprejeli štiri že pred tem predlagane zahteve oz. predloge:

1. da se jim na podlagi 101. čl. statuta MF dovoli pogojni vpis v tretji letnik (brez enega izpita);
2. da je nujno potrebno še enkrat sprožiti vprašanje kadrovske zasedenosti inštituta za fiziologijo;
3. da se mora ustni del izpita opravljati tako, da študent vleče listke z vprašanji;
4. da naj asistent J. Japec ne bo več eksaminator, namesto njega naj izpite opravlja asistent Štrucelj (največji osip je bil prav pri J.J.; op. pis.)

Predlogi so bili enoglasno sprejeti. Dogodek sam pravzaprav še ni dobil epiloga. 15. 10. 1979 se bo sestel aktiv ZK in ZSMS, ki bo še enkrat obravnaval te zadeve.

Svojevrsten epilog pa se je le že zgodil:

Skoraj polovica študentov, ki so padli na pismenem izpitu so opravili ustnega Kompromis? Morda! Čudno le zvenijo besede nekaterih študentov in profesorjev, ki so trdili, da so študentje padli v takem številu

Univerzitetni svet univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani se je prvič v tem študijskem letu sestel 26. septembra. Sprejel je program, po katerem se bo pripravil na srednjeročni plan 1981-85; analiziral, kako učinkovit je bil študij v predpreteklem letu. Tudi program prireditve ob šestem krizu univerze v Ljubljani je izdalen in sprejet.

Na seji so sprejeli predlog, da bo letos dobilo naslove „zaslužnih profesorjev“ pet predavateljev pravne fakultete v Ljubljani (akademiki, doktorji: Alojz Finžgar, Jože Goričar, Rudi Kyovsky, Gorazd Kušej in Lado Vavpetič). Komisija za kadrovska vprašanja na pravni fakulteti torej ni skoparila s predlogi. Zdi se, da je na drugih fakultetah ali nivo „profesorjev“ sramežljivo nižji ali pa so kadrovske komisije bogotno nedelavne.

BRUCOM – ČLANOM ZVEZE KOMUNISTOV

V dneh, ko histerično zbirate informacije o študiju, iščete literaturo, izpiske in zapiske, se stiskate v prenapolnjenih predavalnicah itd., vam je gotovo ušla velepomembna informacija, še posebej pomembna za člane ZK, ki so prišli študirat v Ljubljano. Gre za njihovo partijsko dokumentacijo! Torej, zapomnite si:

V občini, kjer je bil sedež vaše dozdašnje osnovne organizacije zveze komunistov, dvignite dokumentacijo na občinski konferenci ZK in jo izročite tistemu občinskemu komiteju, kjer je sedež vaše visokošolske delovne organizacije, se pravi faksa! Npr.: študent pravne fakultete bo dokumente izročil OK ZKS Ljubljana-Center. Pa pohitite, kajti slab je tisti komunist, ki ne ve, kje je organiziran ali pa celo nikjer ni organiziran!

SKUPŠČINA ŠKUCA '79

Na letošnji skupščini ŠKUCA (Študentskega kulturnega centra) se je prejšnji teden zbralo toliko študentov, kot to dopušča polna zasedenost z izpiti v tem času. Obisk občil javnega obveščanja, predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in ostalih mladincev (neštudentov) ni bil nič množičnejši, kljub temu, da je bila vsebina dnevnega reda, ki se je pričel s poročilom o delu v minulem obdobju, dovolj problemsko obarvana, ker je tako tudi situacija, v kateri se je ŠKUC znašel oz. v kateri je že ves čas od ustanovitve. Dejstvo je nemreč, da je ustaljen način razumevanja „umetniške“ produkcije (ter obnašanje financerjev) postavil ŠKUC v tak vsebinsko-programski, finančni in organizacijski amaterski okvir, kakršen je utesnjeval ustvarjalnost že takrat, ko so se posamezniki združevali v javnih prostorih, ki so nadomeščali sedanje nove. To pomeni, da so resnejši napor organiziranja praktično še vedno nepriznani in potisnjeni v sfero „obštudijske dejavnosti“.

Neprikritost štirimesečni program je na drugi strani pokazal, da obstaja med mladimi bogat potencial, ki dokazuje premajhno prepletanost (univerze še posebej) s široko družbeno skupnostjo. Bogat program, ki je bil pred tem in brez novega kulturnega punkta v Ljubljani odsoten, je poleg tega razgalil že takoj na začetku neustrezno organiziranost in usmerjenost znotraj Univerze: ŠKUC posveča raziskovanju in eksperimentiranju s sodobnimi mediji in kulturnimi praksami največ znanja od vseh društev, vendar dobi znotraj UK ZSMS najnižjo finančno dotacijo. Neustrezna organiziranost izhaja tudi iz naslednjega: rekreativno – potrošniški prizvok obštudijske dejavnosti, ki koketira z logiko samofinanciranja, zamegljuje blagovno-tržne odnose med društvi, ki stopajo v boju za obstanek na mesto samoupravnega organiziranja in dogovarjanja ter tako silijo v agencijsko-servisno poslovanje tudi tista društva, ki to še niso postala. Zaradi narave dela (potrebne delovne opreme) je ŠKUC s poskusi izenačevanja ustvarjalnih možnosti družbeno-ekonomsko diferencirane „študentske“ populacije najbolj prizadel.

Poročilo o delu v minulim obdobju je vsebovalo poleg izvedenega programa še finančno poročilo: Ker izobraževalna skupnost Slovenije še ni odobrila deleža, so stroški adaptiranih prostorov neopravni. Tekoči stroški vzdrževanja prostorov (plačane storitve, redno zaposleni, električna, vsi splošni stroški) še nimajo dodatnega vira financiranja, kar bo potrebno rešiti skupaj z MK ZSMS, MK SZDL ter s samoupravnim dogovorom in razdelitvijo obveznosti med Republiško kulturno skupnostjo in Republiško izobraževalno skupnostjo. Ljubljanska kulturna skupnost

KAKO BOMO (BODO) PRAZNOVALI ?

Stara ljubljanska gospa Univerza že svečano napoveduje praznovanje svoje šestdesetletnice v svoji prestolnici od 11. do 14. decembra. Za znanstveno zainteresirane bo veliko prostora in časa, da bodo povzdignili kupo in v zdravici spregovorili kako vidijo, kako bi želeli videti, kako naj se vidita največja zaljubljenca slovenske zemlje: univerza in združeno delo. Njune nepremagljive srčne vezi bodo v nagovoru gotovo ganile do solz, svobodna menjava dela med obema partnerjema bo pričarala družinskost, ki bo sama po sebi navrgla pogovor o planu in usmerjanju njihovih otročičkov.

Njeni najbližji – od prijateljev do vzdrževancev – bodo deležni razlivočih se slavnosti, ki se v takšni starosti seveda spodobijo. Stiski rok in želje še na mnoga leta bodo hrbtnica vse resnosti, ki je kanila v vsa univerzitetna srca že na samem vstopu pod njeno okrilje.

Če pa v vsem zgoraj objavljenem slavu čisto slučajno zmanjka mest za resnično prisotnost študentov in če se bodo ti morda vsaj za hipce čutili nekako odrinjene od praznika svoje babice, naj jim bo v tolažbo odprtje treh študentskih domov za Bežigradom. Praznika in veselje jim tu draga babica ne bo prirejala, jim bo pa zato s svojo vzravnano protokolaro postavila puščala upanja, da bo čez desetletje morda spet njeno praznovanje povod za odprtje še kakšnih vrat.

Sicer pa imamo babice zato, da nam pripovedujejo pravljice.

TAKŠNE SO NAŠE KNJIŽNICE

Roj knjižnic v okviru univerze smo vam predstavili že v letošnji informativni številki. Kar 53 jih je, če vključimo NUK, CTK (centralna tehniška knjižnica) in še nekatere pri inštitutih univerze.

ni obravnavala letošnjega programa vsebinsko temveč proračunsko z indeksom na lansko leto. Prostore bo potrebno za nedoločen čas zapreti.

Po podrobnejši obravnavi vsake komisije, od katerih so bile najbolj delovne filmska, likovna in glasbena, je skupščina izvolila za tajnika Bratka Bibiča (študent FF), za predsednika pa Zorko Škvora (absolventa FSPN). Ta je v akcijskem programu za prihodnje obdobje omenil problemske konference, ki bodo potrebne, da bi teoretično razjasnili sedanje stanje in utemeljili svoje zahteve. Da bi v bodoče „študentska kultura“ v ŠKUC-u nastopila v širši družbeni skupnosti kot dejanski subjekt v procesu demokratizacije kulture, pa bo potrebno, kot prvo, spremeniti osnovne pogoje dela. Konkretneje to pomeni, da je za podružbljanje kulture potreben fizični obstoj, ki ga omogočijo lahko le potrebne dotacije oz. pretok sredstev za nabavo opreme, dodatne delovne prostore, razširitev programskega sveta, redno zaposlitvijo (organizatorja, tehnika, snalilke). Nadalje z ureditvijo odnosov z UJV (odprava nepotrebnih prijav), vključevanjem v delegatski sistem itn.

Na koncu pa je v akcijskem programu dejal: „Še nadalje si bomo prizadevali, omogočali in vzpodbujali kulturno dejavnost v najširšem pomenu besede na vseh fakultetah. Predstavljali bomo študije študentov (tudi sociologije, literature, filozofije, umetnostne zgodovine, arhitekture, tehničnih fakultet) in revolucionirali zaprtost AGRFTV, ALU, GA, PA, saj smo nekatere pobude s strani slušateljev, ki želijo poglabljati in podaljševati študij, izven rednega programa, že dobili.“

V prihodnjem obdobju nameravamo izpeljati akcijo izmenjave projektov po različnih fakultetah s pomočjo kulturnih komisij, sodelovati v programu KDIC, gostovati po Sloveniji, izmenjavati akcije s podobnimi centri v Jugoslaviji, zamejstvu in Evropi. Hkrati bomo usmerili vse sile, da bi naše vključevanje v obštudijsko dejavnost pri študentskem centru ustrezalo specifičnosti študentske kulture. Ta postaja jedro najkvalitetnejše ustvarjalnosti med mladino in odločilno prispeva k rasti zasnovane produkcije“

Junij 1979

(P.S.) To poročilo, napisano v juniju, kasneje delno dopolnjeno, dopolnjenemu: Sekcija za video, literaturo in predavanja so bile zaradi popolne odvisnosti od opreme in dotacij paralizirane.

ZORKO ŠKVOR

ZRN. Nekako v sredini med SPD in SEW pa deluje „iniciativna skupina“. Peta, KBW (komunistična skupina zahodnega Berlina), je prokitajsko usmerjena, kar dokazuje s svojim programom, še bolj pa z realizacijo nekaterih svojih idej. Zagovarjajo uravnilovko in jo med svojim članstvom tudi praktično izvajajo. „Presežek osebnega dohodka“ člani skupine prepustijo vodstvu partije v uporabo. Zbrani denar porabijo za politično agitacijo, tiskanje časopisov in drugih publikacij, graditev lastnega tiskarskega centra itd. Mojo domnevo, da z zbranim denarjem ne rešujejo socialnih problemov svojih članov, je Thomas potrdil in dejal, da „problematicni članov“ skoraj ni.

Sledita še KPD/ML (komunistična partija ZRN – marksistično leninistična frakcija) in „reformistična skupina“, katere ime je v protislovju z njeno konservativno usmeritvijo. Skupina popolnoma zastopa interese velikega kapitala, ki jo tudi finančno podpira. Poleg tega je skupina povezana tudi s krščanskimi demokrati v CDU.

Vse te politične organizacije in skupine so frakcije večjih političnih strank v ZRN in niso tipično študentske organizacije. V svojo dejavnost sicer vključujejo študentsko problematiko, vendar politični bolj, ideološka nasprotja in heterogenost rušita že doseženo. Tipičen primer so levo orientirane skupine, ki zaradi zunanje politične orientacije ne nastopajo enotno v boju za podobne cilje in tako splahnijo najmanjše možnosti za spremembe na univerzi, pa naj so to spremembe študijskih programov ali pa socialni problemi.

V zvezi s tem me je zanimala organizacija odločanja na univerzi, ki ima menda manjši politični prizvok in omogoča infiltracijo študentskih interesov. Po progresivni reformi v letih 72-74 so se zopet vrnil na star sistem odločanja in povzeli popolnoma enako strukturo organov. Vsi študentje univerze izvolijo štiristočlanski študentski parlament, ki pa nima skoraj nikakršnih sredstev ali možnosti za realizacijo sprejetih sklepov. Izvoljeni študentje prav tako niso odgovorni svoji volilni bazi in se menjajo samo ob končani mandati dobi.

Ta parlament, ki se sicer ukvarja z vsemi študentskimi problemi, skrbi za stike med univerzami itd., voli izmed svojega članstva osemčlanski ASTA (vsepopolni študentski komitej) za celotno univerzo. Thomasu se je v razlagi pridružil Axel Behrens in poudaril, da vsa ta organizacijska struktura ne pomeni dosti v boju za dosego željenih sprememb. ASTA nima nikakršnih samostojnih možnosti za uresničevanje sprejetih sklepov, ker vključuje samo študente. Delavci in profesorji so iz te strukture izločeni. Druga slabost te organizacije je splošnost in obseg, kajti zajema celotno univerzo in tako specifični problemi posameznih fakultet sploh ne pridejo do izraza.

Resnično možnost odločanja pa predstavljajo nekakšni fakultetni sveti in univerzitetni svet. V teh organih imajo študentje samo 25 % glasov brez možnosti veta. Študentje, ki so voljeni v te svete pa izvirajo iz vodilnih struktur posameznih strank in študentskih organov. Tako se politična in ideološka heterogenost maščuje tudi tu. Posledično je drboljenje že tako šibkih skupin glasov. Običajna akcijska praksa poteka prek pridobivanja profesorjev za študentske programe in načrte, kar komaj ojača številčnost podpore študentskim zahtevam.

Na koncu je pogovor naneseš še na splošno vzdušje in življenje med študenti v zahodnem Berlinu in na stike s študenti iz vzhodnega Berlina. Trenja iz preteklih let so sicer že pozabljena, vendar številni individualni primeri znova potrjujejo nesmiselnost blokavske konfrontacije in specifično berlinskega carskega reza, ki s popkovino še vedno veže zahodni Berlin na kontrolo zahodnih okupacijskih sil. Kulturnih in prijateljskih stikov na uradni ravni med univerzama ni. Individualni stiki med študenti pa so le mašilo za resnično potrebne vezi. Meja je še vedno prehodna samo za zahodne Berlinčane in upokojece iz vzhodnega Berlina. Prenekateri izgovor pevec protestnih pesmi iz vzhodnega Berlina in seznam prepovedane literature pričajo o vzdušju med obema Berlinoma. Svojevreden odraz je tudi ime te univerze. Ob delitvi je skoraj vsa univerza ostala v vzhodnem Berlinu. Ime svobodna univerza naj bi še polarizirala razlike med obema stranama. Vendar pa je to svobode več na jezicah kot pa v končnih rezultatih dejanj.

Mitja Maruško

Razen omenjenih dveh, ki zaradi svojih dimenzij ne spadata v to skupino, pomeni takšna številka razdrobljenost knjižničnega gradiva in s tem povzročala še celo verigo težav, med katerimi prednjačita sodelovanje in dopolnjevanje v zalaganju polic in organizacijske težave. Precej knjižnic po fakultetah hrani na svojih policah zaprašeno staro literaturo, po kateri sploh nihče ali pa zelo redko kdo povpraša. S to starino obremenjujejo tako svoj ponavadi že tesen prostor kot tudi v knjižnici zaposlene. Takšno arhiviranje ni namen in vloga fakultetnih knjižnic. Staro gradivo bo nujno potrebno izločiti, dostopno pa naj bo na nekem drugem določenem prostoru (arhiv ali katera od obstoječih knjižnic).

Knjižnice v okviru univerze so imele koncem leta 1977 poltretji milijon knjižničnih enot, od tega NUK kar 1 233189; zaposlovale pa so 249 delavcev (skoraj deset tisoč enot na delavca). Od te kopice znanstvene in strokovne literature so v omenjenem letu izposodili 869365 knjig, obiskalo pa jih je 447076 bralcev. Iz tega pa dobimo dokaj nerazveseljiv podatek, da je vsaka od knjig v poprečju izposojena komaj enkrat na vsaki dve leti. Tudi če bi zanemarili dejstvo, da v teh knjižnicah poleg študentov prebirajo in si izposojajo gradivo tudi tisti, ki niso študentje, bi že dobili skoraj zastrašujočo podobo, da velika večina študentov v knjižničnih čitalnicah ne more dobiti sedeža. Če predpostavimo, da v času izpitne mrzlice hočejo vsi študirati v knjižnicah, bi na enem stolu morale sedeti dvajset rednih študentov, pa še po šest izrednih bi se jim pridružilo.

TUDI V PRIŠTINI NI NIČ BOLJE

Študentje prištinske univerze imajo na razpolago le 3574 postelj v študentskih domovih. Kljub temu, da so začeli graditi domove za nadaljnjih 1510 postelj, se študentom tudi v prihodnje ne obeta kaj boljšega. Letos je poleg 30 tisoč prejšnjih prišlo še 18 tisoč brucov, tako da bo število študentskih postelj vedno bolj capljalo za številom prisilcev. Od šestih lahko le eden upa na ugodno rešitev prošnje, ostalih pet pa je čudovito testo, iz katerega si že itak bogati pečejo sladke kolače izzetega denarja.

„svobodna“ univerza zahodnega berlina

V začetku septembra se je v Ljubljani mudila skupina študentov pravne fakultete „Freie Universität Berlin“ iz zahodnega Berlina. Ta sestavek je nastal spontano po srečanju s študenti ljubljanske pravne fakultete. Prikazal naj bi vsaj okvir trenutne politične in socialne situacije med študenti v zahodnem Berlinu.

Thomas Fritsch, študent prava (11. semester), je dokaj obširno orisal socialno situacijo med študenti v ZRN. Večina študentov na nemških univerzah prejema državno štipendijo. Edini kriterij, ki ga upoštevajo pri podeljevanju te štipendije, je socialno ekonomski položaj staršev. Višina te štipendije znaša od 200 DM do 660 DM. Približno 70 % študentov prejema to štipendijo, ki pa po končanem študiju ne zagotavlja delavnega mesta. Edina obveznost štipendista je, da opravi določene izpite v določenem roku. Štipendija je omejena na 8 semestrov, vendar „falliranim študentom“ ni potrebno vračati štipendije. Programi posameznih fakultet niso razdeljeni v semestre, ampak lahko študentje poljubno izbirajo študijske predmete. Tako je mogoče študirati študijski program osmih semestrov tudi po dvanajst semestrov in več. Štipendisti so prejemali štipendijo le 8 semestrov in tako bo ostalo tudi po lanskoletni reformi, ko so dolžino študija omejili na 8 semestrov. Argument, ki ga navaja vlada, je večje število študentov na fakultetah. Reforma je torej prizadela študente iz ekonomsko slabše stoečih slojev, ki so doslej žrtvovali eno ali dve leti in si z delom zagotovili za študij potreben denar. Čeprav študentje ne plačujejo šolnine, so stroški študija veliki in tako je državna štipendija za marsikoga premajhna. Tako se tudi po reformi nemoteno opravlja socialno-ekonomska reprodukcija visoko stoječih družin in cekinov polnih njihovih hčerke in sinov.

Ko sem Thomasa vprašal o politični aktivnosti študentov, je ta priznal, da je politična in ideološka heterogenost študentov kriva za uspeh zgoraj navedene reforme in njene socialne dvorzestnosti.

V zahodnem Berlinu deluje šest večjih „študentskih“ političnih organizacij, ki pa so v večini le podaljšek vodilnih velikih političnih strank v ZRN. Med teh šest sodita ADS (akcijski komitej socialistov in demokratov) ter SEW (združena socialistična stranka zahodnega Berlina), ki sta obe prosovjetsko usmerjeni. Slednja je podaljšek KPD (komunistične partije ZRN) in povezana s SAD (združeno socialistično stranko NDR). Njima sledi SPD, univerzitetna leva frakcija socialistične stranke

PLAN

OPERATIVNI PLAN DELA PREDSEDSTVA UK ZSMS ZA OBDOBJE
SEPTEMBER 1979 – JANUAR 1980

Operativni plan je pripravljen na osnovi akcijskega programa PUK ZSMS, ki je bil sprejet na konferenci 23. maja 1979. V njem so zajete najbolj nujne naloge, ob tem pa seveda ne gre zapostavljati tudi ostalih.

Naloge izvajajo komisije pri PUK ZSMS oziroma OO ZSMS, sekretariat pa je povezovalac akcij in s tem tudi soizvajalec, zato tudi pri nosilcih nalog oziroma izvajalcih ni posebej omenjen. Ker so te naloge nujne, jih bodo komisije vstavile v svoje programe.

1. Spomladi je bila pri nas javna razprava o osnutku zakona o usmerjenem izobraževanju. S to problematiko – usmerjenim izobraževanjem – se bomo seveda ukvarjali še naprej. To je naša STALNA NALOGA. NOSILCI: Komisija za vzgojo in izobraževanje (KVIZ) in delovna skupina.
2. Status študenta v družbi (glej stališča UK ZKS), njegova obremenjenost v študiju in izven njega. Ali je študent delavec? NOSILCI: Socialno-ekonomska komisija, komisija za idejnopolitično delo (IPD), KVIZ in OO ZSMS (imenovati delovno skupino za pripravo gradiva). ROK IZVEDBE: 30. november 1979
3. Analiza vsebine, oblike in učinkovitosti študija. Vključevanje študentov v znanstveno-raziskovalno delo. NOSILEC: KVIZ (pri PUK ZSMS in OO ZSMS) ROK IZVEDBE: 30. november 1979
4. Ocena marksistične naravnosti študijskih programov na visokošolskih temeljnih organizacijah (VTO). Kako se oblikujejo? Ali ustrezajo potrebam družbene prakse? NOSILCI: KVIZ in IPD (pri PUK in OO ZSMS) ROK IZVEDBE: 15. december 1979
5. Vključevanje študentov v samoupravno prakso, v delegatski sistem (svet letnika). Volitve v samoupravne organe na VTO in univerzi (jeseni). NOSILEC: IPD (pri PUK in OO ZSMS) ROK IZVEDBE: oktober 1979
6. Problematika vsebine, oblike in metode ter organiziranost ZSM na VTO. NOSILEC: Komisija za politični sistem, organiziranost in kadrovska vprašanja, IPD, posvet predsednikov in OO ZSMS ROK IZVEDBE: 1. december 1979
7. Kadrovska problematika v ZSM na VTO in univerzi. Izobraževanje kadrov za delo na posameznih področjih (komisijah) v OO ZSMS in PUK ZSMS (nosilec izobraževanja za komisije PUK ZSMS). NOSILEC: isti kot pod šesto točko

8. Zaradi slabe informiranosti je tudi akcijska učinkovitost v UK ZSMS manjša, kot bi lahko bila. Zato bomo izdajali bilten Informacije. Vsaka komisija bo zagotovila, da bo eden od njenih članov pripravil NOVICE, informacije o delu komisije. Prav to nalogo imajo tudi OO ZSMS. Informacije bodo izhajale najmanj enkrat na štirinajst dni oziroma po potrebi.

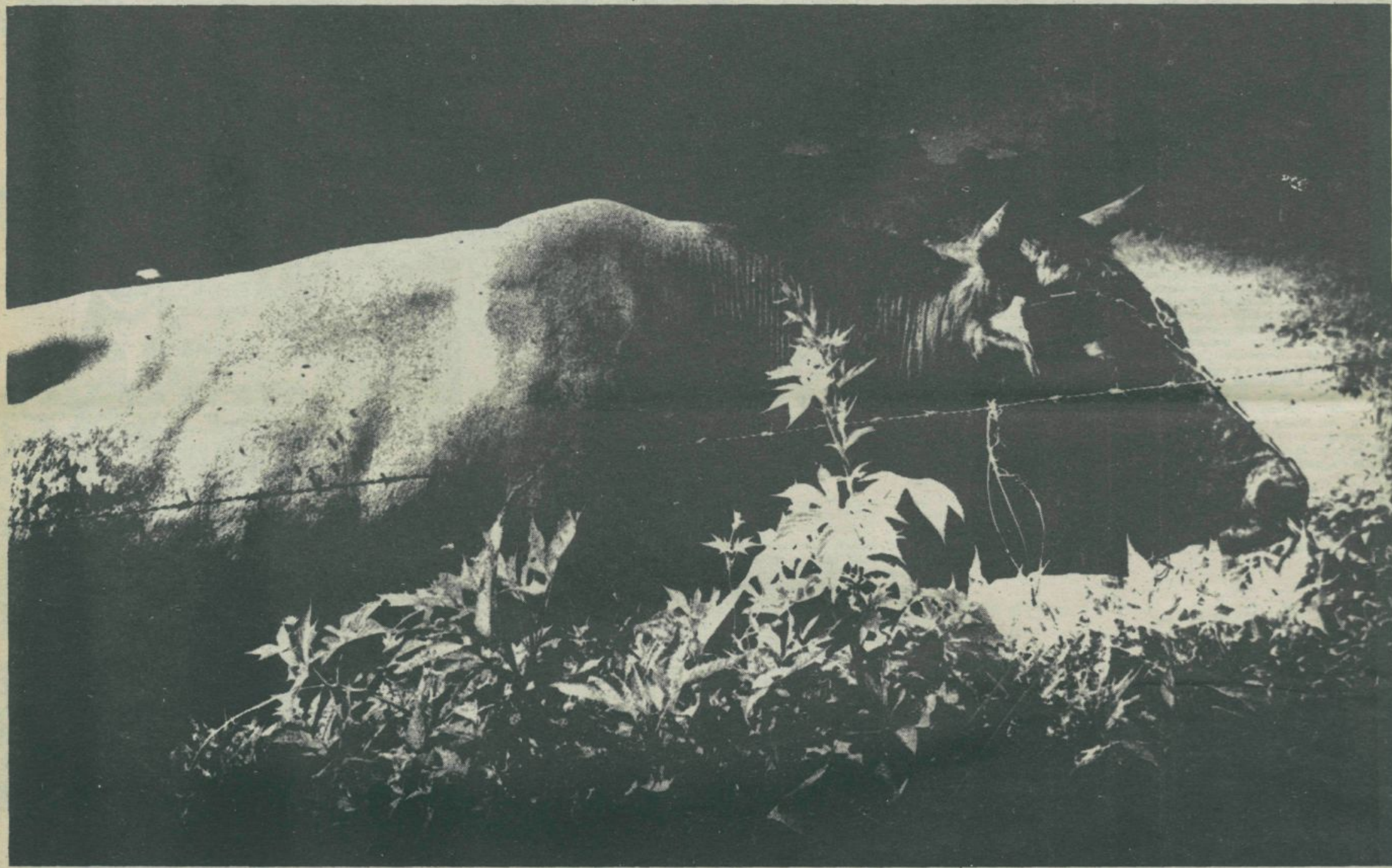
- NOSILEC: Center za obveščanje in propagando pri PUK ZSMS ROK IZVEDBE: 20. september 1979
9. Problematika radia Študent in Tribune NOSILCI: COP pri PUK ZSMS, RŠ, Tribuna, komisija in informiranje v OO ZSMS (delovne skupine). ROK IZVEDBE: oktober 1979
  10. Obštudijska dejavnost študentov na ljubljanski univerzi: vsebina, organiziranost, množičnost, možnosti, problemi... NOSILCI: komisija za organizacije in društva, kulturna komisija, komisija za telesno kulturo, IPD (pri PUK in OO ZSMS), delovne skupine. ROK IZVEDBE: oktober 1979
  11. Analiza stanja v študentskem centru in problemov, ki se v njem pojavljajo: organiziranost – oblikovanje TOZD, gradnje prostorov, adaptacija dotrajnega, financiranje delovanja ŠC, prehrana... NOSILEC: socialno ekonomska komisija in aktiv ZSMS v ŠC ROK IZVEDBE: september – november 1979
  12. Socialno ekonomski položaj študenta (kaj je danes slabega na tem področju – štipendiranje, prehrana, stanovanje). NOSILEC: socialno ekonomska komisija in IPD ROK IZVEDBE: stalna naloga
  13. Položaj in naloge študentov v SLO, ocena priprav in izvedba mladinskih učnih centrov. NOSILEC: komisija za LO in DS (pri PUK in OO ZSMS) ROK IZVEDBE: 15. oktober 1979
  14. Ocena letošnje udeležbe oziroma neudeležbe študentov na MDA. Kako v naprej? NOSILEC: center za MDA in IPD ROK IZVEDBE: 30. september 1979
  15. Idejno politično izobraževanje v OO ZSMS. NOSILEC: IPD (pri PUK in OO ZSMS) ROK IZVEDBE: 15. oktober 1979
  16. Gradnja počitniškega centra Ankarana NOSILEC: socialno ekonomska komisija in ŠC ROK IZVEDBE: september 1979.

KAKO DOLGO BO PLAN DELA ČAKAL NA URESNIČITEV?

Predsedstvo univerzitetne konference ZSMS Ljubljana je za obdobje od septembra 1979 do januarja 1980 izdelalo plan svojega dela. Posamezne naloge so tesno povezane s komisijami pri predsedstvu, ki naj bi bile nosilci in izvrševalci nalog. Uresničitev programa na papirju je zato odvisna od resnosti in sposobnosti mladincev, ki tvorijo te komisije.

Trenutno stanje – ki je trenutno le zato, ker ga opazujemo v tem trenutku, v resnici pa takšno traja že nekaj krepkih let – ne pušča nobenega idealističnega skrivanja za natrpan program. Hladno je treba priznati, da program ne bo izvršen; še več: vprašanje je, koliko nalog bo v omenjenem obdobju sploh krenilo s startne točke. Komisije pri predsedstvu UK so akcijsko impotentne, predstavljajo lažno predstavo o mladinski organiziranosti. S popkovino nesposobnosti so pripete posebej na vsako fakulteto, kjer vlada v mladinski organizaciji malomeščanska samovšečnost in namišljena študijska samozadostnost. Mladinska organizacija univerze je danes plehka predstava in predvsem formalistična zagotovitev organiziranosti. In takšna se niti ni sposobna otresti prahu, ki pada na njeno namišljeno in arhivirano aktivnost. Plan dela PUK ZSMS predstavlja instinktivni občutek bolečega tkiva in kot prva diagnoza bolečine ni sposoben odpraviti. Dokler je in bo situacija takšna, do takrat bo predsedstvu ostajalo le delo vedno začenjajočega planiranja aktivnosti neke organizacije, delo brezuspešnega prizadevanja, ki ne gane ohromelega smrdečega trupla niti takrat, ko z natančnostjo zadeva njegovo srčiko.

In tu je plan z najnujnejšimi zadanimi nalogami!

Fotografija: Venezia '79

Ne pohodite Venecijo ljeti! Jer što ne pregaze „klaunovske kohorte“ usopljenih turista, dotuče venecijanska gentilezza izmješana s gordošču slavenskog porijekla hrastova–temeljaca. Kroz suludi labirint eufrije i dokolice, suverenije od bilo koje mape grada, vodi zvuk praznih kotrljajućih limenki Coca-Cole, pasja govna i nepredvidljivi putokazi do pred sama vrata. Događaja, bio on izložba „Metafizičkog slikarstva“, „Atrox“ – zavidna zbirka (obišli–smo–svijet–loveć–ih–za–VAS) najljućih zmija otrovnica – nadasve živih ili manifestacije „Photography/Venezia '79.“

Uprkos službenim ili podrazumijevajućim nazivima „svjetska“, „najveća“... i brojkama s mnogo nula, organizatori (grad Venecija i UNESCO pod paskom Center for Photography of New York i Cornella Cappae) su se decentno ogradili, navodeći da izložba nije pokušaj da se prikaže cjelokupna povijest i doseg fotografije već „prvenstveno osvjeđenje dostignuća već afirmiranih majstora i prezentacija nekih današnjih fotografskih pravaca.“

Koliko im je to uspjelo? Bez sumnje, toliko bardova, doajena časnika i predčasnika fotografije rijetko se susreće okupljene na jednom mjestu. No, spravljanje izložbe, dok atraktivnost ambijenta kao što je prostor venecijanskog Bienala može biti samo otežavajuća okolnost, ne sastoji se nažalost jedino od sistematizacije opusa već renomiranih autora. Brojnost fotografije, od kojih bi mnoge svoju punu vrijednost prije našle viseći u nekom od muzeja, zahtijevaju svjesni odabir koji će u protivnom samoiniciativno učiniti iscrpljene noge i već astigmatične oči. Stoga se nekritičnost službenog izbora ne može podvesti pod demokratičnost u kojoj on prepušta posjetitelju da sam odabere, jer u tom slučaju i osnovna ideja izložbe nužno mora ustuknuti pred umorom i zasićenošću.

Uvjetno nazvan drugi dio izložbe („Photography“) Venezia 79 raspoređena je na šest različitih mjesta u gradu) zahvaća Suvremenu talijansku, evropsku i američku fotografiju, te vrsnu postavu „Istraživanje medija: Polaroid Collection“, Auto-portret: Japan“, „Eho Latinske Amerike“ i još neke zbirke sakupljene po temama.

Selekcija „Suvremenih fotografija“, pa stoga i odgovornost, pala je na pleća nekolicine poznatih pedagoga i fotografskih radnika. Određenje suvremenosti rastegnuto je ovdje od kraja rata pa do naših dana te je odabir „suvremen“ samo naspram radova Alfreda Stieglitza ili L. W. Hinea na primjer. Zasigurno generacije fotografa nisu vezane samo kronologijom rada već i sociološkim naslijeđem, a tu bi se negdje krio i procijep u koji je upao kriterij izbora fotografija našeg

vremena. Tražeći differentiu specificu opredjeljenja, interesa i načina rada po dekadama u pedesetim, šezdesetim i sedamdesetim godinama selektori su se opredijelili za talijanski neorealizam, naputke konceptualizma, tehničke intervencije koje pate od „kompleksa manje vrijednosti“ pa odaju stremljenja prema slikarstvu ili nešto što motivima pa čak i tehnikom prejak podsjeća na samosvojnost Diane Arbus, W. Eugenea Smitha ili nekog od velikana koji „vise“ četiri mosta dalje. Zbog toga, razočarenje neće izostati, jer osjetljivost za društvena pa i politička previranja Suvremenosti ovdje nije bila odlučujući kriterij.

Oduvijek sam pun strahopoštovanja divio se hraprosti i ne zavidio stvarateljima i prosuđivačima enciklopedijskih i inih djela čiji obim i ozbiljnost u naslovu nadaju njihovu kapitalnost. Ipak, antologijski pristup, bez obzira na svoje očevide manjkavosti, koje samo donekle ispravljaju Polaroid Collection podosta udaljen po istančanom kriteriju izbora vrhunskih djela, pa čak i simbolički iako sasvim slučajno morem odijeljena na otoku San Giorgio i – workshopovi, odnosno praktični seminari koje drži elita svjetskih fotografa za odabrane (i imućnije) studente, ispunio je ne mali zadatak postavivši fotografiju na mjesto koje joj ne sumnjivo i pripada. Kao što granicu između fotografije i društva iz kojeg se stvara treba održavati što nezamjetnijom, tako i „Veneciju 79.“ ne možemo odvojiti od cirkuskog blještavila turističkog džumbusa. I vjerovatno ne bismo ni smjeli. Dođite u Veneciju ljeti!

Slaven Fischer